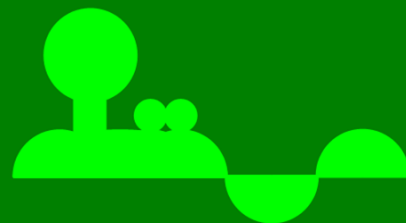

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | December 2014 | Jaargang 16 | Nummer 60

Redactie Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen | **E-mail** redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres Redactie Landschapsbeheer Oss, Braakstraat 46, 5345 XB Oss

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 0412-474322
I www.landschapsbeheer-oss.nl
E info@landschapsbeheer-oss.nl

Voorzitter

Ronald Widdershoven
T 0412-631362
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Nora Servaes
T 0412-632223
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff
Tolstraat 3
5342 NH Oss
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

Nora Servaes (Secretaris)
T 0412-632223
E secretariaat@landerijvantosse.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant 17105068 met bankrekening NL94 RABO 0170 4198 94.

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

Terugblik op afgelopen jaar	2
Maashorst op weg tweede spelt regio Nederland	3
De opmars van de bever	3
Zomerse natuurwerkdag in Rietgors	4
Interessante bedank/lezingavond voor vrijwilligers	5
Sharon Dijkma bezocht de Stelt	5
Blessen: wat, hoe en waarom...	6
Natuurontwikkeling volgens ARK	7
Keent omarmd door water	7
Kort Nieuws	10
Werkgroep Landschapsbeheer	15

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

December 2014, jaargang 16, nummer 60, oplage 450.

Kopij

Wij nodigen graag iedereen uit om bijvoorbeeld een verslag(je) van een werkdag, een excursie, een lezing, een expositie of een interessante waarneming te schrijven. U kunt uw bijdrage met of zonder illustraties mailen naar redactie@landschapsbeheer-oss.nl. De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 maart 2015.

Foto's voorpagina

Boven: Nieuwe situatie de Meerdijk.
Linksonder: Zelfgemaakte brug bij de Meerdijk
Rechtsonder: Sloot wordt uitgediept bij de Meerdijk

Het bestuur van Landschapsbeheer Oss wenst u allen fijne feestdagen en een goed 2015

Om het jaar in te luiden nodigen wij u uit op onze Nieuwjaarsborrel op zaterdag 10 januari 2015 om 15.00 uur op de Landschapswerf aan de Tolstraat 3 in Oss.

info@landschapsbeheer-oss.nl

Terugblik op afgelopen jaar

Afgelopen jaar stond sterk in het teken van verandering binnen Landschapsbeheer Oss. Doordat Ton en stapje terug deed stonden we voor de lastige taak om werkzaamheden van de werkgroep in het veld een goed vervolg te geven. Dat Ton door maar liefst vijf werkgroep coördinatoren moest worden opgevolgd zegt eigenlijk al genoeg! Daarbij bleef het vrijwilligerscorps ook maar groeien (inmiddels 108 vrijwilligers!), waardoor de coördinatie van werkzaamheden steeds belangrijker werd.

Solide bemanning

Met Tonnie van Hooff als coördinator Beheer, Henk Smouter als Coördinator Projecten en de werkgroepcoördinatoren (Martien Brouwer, Menno van der Most, Hans Hamersma, Arnold van de Wetering en Frans Hol) hebben we nu een solide dagelijkse bemanning van de Werkplaats NLC, oftewel de plek waar alle werk wordt aangenomen, voorbereid en verdeeld.

Ondertussen is ons werkpakket ook aanzienlijk uitgebreid doordat we dit jaar overeenkomsten hebben gesloten met de gemeente Oss over het beheer van 25 kleine natuurgebieden, het beheer over alle recreatieve routes (wandelen, fietsen) en natuurlijk het grote project Landerij VanTosse, waar een "Tuingroep" is ontstaan die elke dinsdag- en donderdagmorgen bijeenkomt (en werkt) in de Tuinderij. Dit alles leidde er toe dat er niet alleen meer op de reguliere werkdag wordt gewerkt, maar dat er ook op andere dagen van de week vrijwilligers bezig met een kleinere klus in het veld, zoals bv het controleren van de routes, of op de werf bezig zijn met het maken van hekken of banken of op de Tuinderij.

Al met al zijn er dit jaar bijna 13.000 (!) vrijwilligersuren geregistreerd, wat een verdubbeling betekende ten opzichte van vorig jaar. Een prestatie van jewelste waar iedereen trots op mag zijn.

Henk Smouter

Maashorst op weg tweede spelt producerende regio van Nederland te worden

"De Maashorst moet het A-merk onder de streekproducten worden". Dat zegt Edo Stouten, de animator achter de ontwikkeling van streekproducten in de Maashorst. Daarom moeten we het ook commercieel maken en goed in de markt zetten. Als dat heel divers gebeurt en met een goede uitstraling, kunnen we daar het gebied meer elan mee geven."

Dicht bij huis

In natuurgebied De Maashorst brengen al veel boeren hun eigen producten aan de man. Asperges, jam, wijn, sauzen, sappen, bier en speltproducten. Om er maar enkelen te noemen. Inmiddels is het zover dat de boeren in dit gebied opereren onder hetzelfde label Maashorst, waarmee dit dus een eerste uniform merk voor streekproducten is. Ook de vervoerders en verpakkers komen uit de streek, zodat het transport tot een minimum blijft beperkt. "En daar gaat het natuurlijk ook om. Niet gaan sjouwen met die producten maar dicht bij huis blijven. In enkele productgroepen worden door de streekboeren al grote volumes gemaakt", aldus Stouten.

Een voorbeeld is spelt. Deze ouderwetse graansoort is tegenwoordig heel populair. Landschapsbeheer Oss werkt sinds 2005 op de Landerij VanTosse samen met dorsclub de Stofvreters aan de teelt van spelt. Eerst op bescheiden schaal, maar sinds 2010 wordt de speltoogst en afzet groter en groter. Spelt groeit goed in koudere streken, heeft goede bakkwaliteiten en is daarmee bij uitstek geschikt als basis voor streekproducten. Smouter: "In Zuid-Limburg rond Sittard en Geleen wordt door de Kollenberger spelt coöperatie veel spelt verbouwd. Daarmee wordt aan een grote vraag vanuit die omgeving voldaan. Maar hetzelfde zien we in de Maashorst ontstaan. Met telers, molens (Kil-donkse molen en de Nijverheid in Ravenstein) en bakkers, allemaal uit deze streek. Dat is het mooie ervan. We zouden wel eens de tweede spelt producerende regio van Nederland kunnen worden. Als we het al niet zijn."

Keten van producten

De Landerij VanTosse omvat een gebied van 70 hectare ten zuiden van Oss en is onderdeel van de Maashorst. Het hart bestaat uit een voormalige heemtuin, de Tuinderij VanTosse, vanwaar de landbouwactiviteiten worden gecoördineerd. Het is een gezamenlijk project van Stichting Landschapsbeheer Oss en de gemeente Oss. Met subsidie van de regeling 'Landschappen van Allure' van de provincie Noord-Brabant kunnen beiden hun ambitie, de realisatie van een voedsellandschap, versneld uitvoeren. Onderdeel daarvan is de regionale productie van spelt te laten groeien en een solide, gecertificeerde keten van producenten en verwerkers op te zetten. In 2014 is 20 ton weggezet, de horizon is rond de honderd ton. En het assortiment van de bakkers wordt steeds groter." Smouter: "We doen aan wisselteelt om risico's te verspreiden, hebben goed uitgangsmateriaal en een stabiele kwaliteit. Er wordt met passie mee gewerkt. Het is leuk voor iedereen."

Voorzitter Jan Ottens van de Maashorstboeren ziet het met tevredenheid aan. "De volgende stap is het opzetten van een spelcoöperatie, samen met de molenaars, de bakkers en een bierbrouwer. We hebben nu zes boeren die meedoen en we kunnen nu al spelt wegzetten bij de bakkers Lamers (Heesch), Van Mook (Nistelrode) en Van de Coer (Zeeland). In Oss is Speciaalbierbrouwerij Oijen bezig met de ontwikkeling van een nieuw Maashorstspeltbier. Voor de productie heb je weliswaar niet zo heel veel spelt nodig, maar het is een zeer gewild product met een heel karakteristieke smaak, dat past in een compleet assortiment speciale Maashorstbieren, zoals kersenbier, witbier, cranberrybier en pilsener."

Naar een artikel in Bedrijvig Uden, december 2014, bewerkt door Henk Smouter

Bonenteelt op Landerij VanTosse

Afgelopen jaar hebben we onze Landerij VanTosse op grotere schaal vijf soorten bonen gezaaid, die (als resultaat van de zaaiproef van vorig jaar) geschikt werden bevonden om in de Bonenburger te worden verwerkt. Vanwege de overvloedige regen van afgelopen jaar ging de teelt niet helemaal volgens plan.

Vrijwilligers dorstten mee

Door de natigheid hadden we veel last van onkruid, dat we regelmatig handmatig hebben verwijderd. Daarnaast zorgde een koude augustus voor een vertraagde afrijping van de bonen, al met al dus geen omstandigheden die bevorderlijk waren voor een goede ontwikkeling. Ook bleken konijnen zich toch een toegang tot het (omheinde) veld te hebben verschaft waardoor een deel van de bonen werd afgegraasd.

Desondanks is er toch nog een behoorlijke hoeveelheid geoogst. De bonen zijn op het land opgebost en te drogen gehangen aan draden op hooikarren. Deze werden droog weggezet in een open schuur, zodat de wind vrij kon doorwaaien.

Begin december zijn de bossen bonen in een oude zgn "langdorskast", eigendom van de dorsclub de Stofvreter, met hulp van onze "tuinvrijwilligers" gedorst. Ervaring hadden we er niet mee, maar met een paar aanpassingen en wat improviseren bleek deze zeer goed zijn werk te doen.

Voordat de bonen aan Dalco worden afgeleverd zullen we nog wat rekenwerk uitvoeren aan opbrengst per ha en het 1000-zaden gewicht (een maat voor een goede boonontwikkeling) zodat we het teeltrendement kunnen berekenen.

De eerste ervaring met de teelt is ondanks enkele (te vermijden) zaken zoals konijnenvraat (goed konijnengaas aanbrengen) en onkruiddruk (uitgaan van goed schoon land bij het zaaien) niet negatief. Dat het weer afgelopen jaar erg extreem nat was is ook geen regel, dus bij een normale zomer moet er een goede teelt mogelijk zijn.

We gaan er mee door!

Henk Smouter

De opmars van de bever

De laatste tijd worden regelmatig meldingen gedaan van bevers die gespot zijn in onze regio. Het is bekend dat de bever zowel vanuit de Biesbosch in het westen als vanuit het zuiden de Maas aan het koloniseren is.

Ook beverburcht in de Rietgors

In de Hedelse Bovenwaard bij Den Bosch is al geruime tijd een burcht aanwezig en ongeveer drie jaar geleden is hij ook regelmatig waargenomen in de Lithse Ham. Dat hij kennelijk ook de sluis bij Lith weet te passeren bewijzen waarnemingen van (meestal solitaire) bevers ter hoogte van Alphen en Maasbommel. Dat deze hoogstwaarschijnlijk vanuit het westen komen wordt gevoed door het ontbreken van waarnemingen stroomopwaarts tot Limburg. Tot ieders verrassing bleek de bever echter ook zijn weg gevonden te hebben in de Hertogswetering en wel in ons eigen Ossermeer, waar sinds een paar jaar een burcht aanwezig is. En dat is nog niet alles, dit jaar vonden we vraatsporen in het natuurgebied de Rietgors (dus aan de andere kant van het kanaal!) en, zeer recent zelfs in Herpen. De vraag rijst nu of deze bevers ook vanuit het westen komen; het namelijk niet ondenkbaar dat deze bevers vanuit het zuiden vanuit de regio Cuijk onze kant op gekomen zijn of dat ze toch, overgestoken via het Delenkanaal, aan de opmars naar het oosten zijn begonnen. Het laatste is niet onmogelijk, maar lijkt (in mijn ogen) wat onwaarschijnlijk omdat het kanaal met zijn taluds bij de onderdoorgang (sifon) van de Hertogswetering een lastige barrière lijkt en het bovendien logischer zou zijn dat ze dan via het kanaal weer richting de Maas zouden zwemmen in plaats van aan de andere kant weer op de wal te klauteren. Of zouden ze door de sifon onder het kanaal door kunnen zwemmen? Hoe dan ook, er is een mogelijkheid dat de westelijke populatie en de zuidelijke populatie elkaar hier hebben ontmoet en dat zou belangrijke kunnen zijn in het vergroten van de genetische variatie van de bever.

Henk Smouter

Zomerse natuurwerkdag in Rietgors

Waren op de natuurwerkdag vorig jaar het Ossemeer en de Meerdijk voor de eerste keer de plaats van handeling, op de natuurwerkdag dít jaar, zaterdag 1 november, werkten we opnieuw aan een nieuw project uit ons locatiebestand, namelijk het natuurgebiedje de Rietgors, gelegen nabij industriegebied Elzeneind aan de noordelijkste rand van Oss langs de N329.

Dag had weinig om het lijf

Denk niet dat deze 14e natuurwerkdag dit keer niets om het lijf had, zoals het kopje boven deze regels suggereert. Integendeel, er werd door 44 eigen vrijwilligers en 8 meewerkende gasten, waaronder Toon Voets van Vogelbescherming Nederland, héél hard gewerkt die dag. Maar het gezegde is letterlijk bedoeld. Want het was die eerste zaterdag van november met maar liefst 21 graden bijna zomer! En dat betekende dat men al luchtig gekleed op de werkplek arriveerde, maar dat gaandeweg de dag steeds meer kledingstukken uit gingen. Overal hingen jasjes, truien, bodywarmers en jacks aan de al geknotte wilgen. Want wilgen knotten langs het fietspad bij het Burg. Deelenkanaal was één van de belangrijkste klussen die dag. Ook werd aan de onderkant van de dijk rondom het gebied veel bosplantsoen gesnoeid en werd er een grote

open plek gemaakt in die begroeiing, waardoor er een mooie doorkijk ontstond naar de nabijgelegen Hertogswetering, die langs en door het Rietgorsgebied loopt. Tevens werd nog een poel langs het fietspad opgeschoond en

enkele dagen later door Loonbedrijf de Kooornbeemd weer op diepte gebracht. Aan onze twee eigen kettingzagers was nog een extra zager van Loonbedrijf de Kooornbeemd toegevoegd en dat bedrijf zorgde er, samen met enkele van onze vrijwilligers voor, dat alle gesnoeide en gezaagde takken via een houtversnipperaar weer in kleine snippers aan de natuur werden terug gegeven.

Plas-dras gebied geheel dichtgegroeid

Een kleine ploeg vrijwilligers kapte ook nog een looppad naar een vogelkijkscherm dat bovenaan de dijk stond en dat ooit uitkijk gaf over het plas-drasgebied beneden. Het scherm bleek echter voor een groot deel vergaan in de 14 jaar van haar bestaan en van uitzicht was door de dichte begroeiing geen sprake meer. Het scherm zal echter in overleg met het IVN weer worden opgeknapt en het uitzicht zal weer worden vrijgemaakt van het struikgewas. Het natuurgebied, met zijn poelen en kreken, dat in 2000 werd aangelegd als bufferzone tussen het noordelijke industriegebied Elzenburg en het open polderlandschap, kreeg voor het laatst begin 2005 een snoeibeurt en heeft zich nu in die bijna 10 jaar ontwikkeld tot een vrijwel ondoordringbaar bos van spontaan opgekomen elzen en wilgen. Ontoegankelijk ook, doordat het verschil tussen land en water er vrijwel onzichtbaar was geworden. De ook totaal overwoekerde vleermuizenbunker, ooit nog door onze vrijwilligers "aangekleed", was nu alleen zompig door de modder te bereiken via een kortgeleden door een grote kraan gebaand werkpad. Dat werkpad zal de komende winter nog worden afgewerkt, waarna het riet erop kan gaan groeien. Dat riet zal daarna elke twee jaar gemaaid worden. Landschapsbeheer Oss wil afspraken maken met IVN, opdat zij het gebied op flora en fauna gaan monitoren.

Geen tent nodig!

Hadden we alle voorgaande natuurwerkdagen altijd een partytent nodig gehad om te schuilen tegen wind en regen en om onze consumpties te nuttigen, nu, met het heerlijke zomerse weer, konden we gewoon op een grasveldje eerst genieten van onze koffie met cake, vervolgens tussen de middag van de erwtensoep met een warm worstenbroodje en aan het eind van de werkdag ons van biertje, wijntje en frisje, vergezeld van een stukje kaas en worst. Sommigen van ons gingen er zelfs lekker bij in het gras liggen! Zowel onze eigen vrijwilligers als onze gasten waren na afloop van de werkdag wel flink moe, maar toch zeer voldaan over hun werk en dankbaar voor de mooie dag. En een drietal van de gasten had het werk zó leuk gevonden, dat ze zich spontaan aanmeldden om tot onze vrijwilligersgroep toe te treden.

Dick Roza

Interessante bedank- en lezingenavond voor vrijwilligers

Ruim 100 vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss en IVN waren op woensdag 26 november aanwezig in Acropolis in Megen, waar hen een boeiende bedankavond werd aangeboden door de gemeente Oss. Die had voor die avond een viertal sprekers uitgenodigd met interessante presentaties: Toon Voets (IVN), Fons Mandigers (Natuurmonumenten), Nico Ettema (Natuur Maashorst) en Leo Linnartz (ARK).

Interessante riviernatuur

De natuur in de gemeente Oss is de laatste jaren sterk verbeterd en de aandacht van de bevolking voor de natuur is sterk toegenomen. Dit alles is te danken aan de inzet van tientallen vrijwilligers. Vandaar dat de gemeente, die zich op de bedankavond liet vertegenwoordigen door wethouder Hoeksema, haar vrijwilligers eens een ongedwongen samenzijn met lezingen aanbood, waarop alle belangrijke ontwikkelingen op natuurgebied in Oss en omgeving door vier deskundigen werden belicht. Na een welkomstwoord door Ronald Widdershoven, voorzitter van Landschapsbeheer Oss, mocht Toon Voets van het IVN het spits afbijten. Hij belichtte de ontwikkelingen in Herperduin en de Maashorst na de bosomvorming van de afgelopen jaren. Dat deed hij aan de hand van veel getallen en tabellen, waarbij Toon als groot vogelexpert natuurlijk ook foto's liet zien van de vele tientallen vogels die in de gebieden voorkomen. Toon ziet de ontwikkelingen voor een nóg betere vogelstand zeer positief in, alleen de naaldbosvogels gaan nog steeds achteruit. Vervolgens bracht Fons Mandigers van Natuurmonumenten een zeer goed betoog over de metamorfose die de Hemelrijksewaard bij Oijen de komende twee jaar zal ondergaan. In de loop van januari 2015 zullen de werkzaamheden aan het 225 hectare grote gebied een aanvang nemen en geschat wordt dat eind 2016 de omvorming van landbouwgebied tot fraaie riviernatuur met nevengeulen en ruige oobossen een feit zal zijn. En daarna zal het natuurlijk nog vele jaren duren voor het gebied geheel is ingericht en de oobossen zich ontplooid zullen hebben. Kijkt u maar eens op de website van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat voor uitvoerige informatie of (her)lees het artikel in de nieuwsbrief van juni van dit jaar.

Grazers en hun graasgedrag

Na een pauze, met koffie, bier, wijn en fris, sprak Nico Ettema, specialist van de Maashorstnatuur, over de ontwikkeling van de natuurkern de Maashorst. Daarbij kwamen zowel flora, fauna, amfibieën, zoals kikkers en padden, hagedissen, vissen, vlinders, insecten en libellen uitgebreid aan bod. Vooral ook de rode lijstsoorten werden belicht. Nico bracht ook de eventuele toekenning tot de status van Nationaal Park ter sprake. Een interessant sluitstuk van de lezingencyclus kwam van ARK-medewerker Leo Linnartz. Hij belichtte de Maashorst vooral vanuit de optiek van de natuurlijke begrazing. Alle soorten runderen en paarden die al vele jaren talloze natuurgebieden begrazen, werden doorgenomen aan de hand van hun graasgedrag en de invloed daarvan op de natuur. Na afloop van al die interessante informatie riep Ronald Widdershoven Wethouder Hendrik Hoeksema op het toneel om hem te bedanken voor zijn jarenlange inzet voor de natuur en voor Landschapsbeheer Oss in het bijzonder. "Zonder jou geen Landerij VanTosse en geen Tuinderij VanTosse als onderdeel van het Landschap van Allure. Maar óók geen Tolstraat met zijn vele activiteiten", aldus Ronald. Hij bood Hendrik

een schitterende natuur-BOS-atlas aan en adviseerde hem om na zijn vertrek als wethouder beslist nog eens langs te komen bij landschapsbeheer. Hendrik Hoeksema op zijn beurt bedankte daarna de vier sprekers en bood hen namens de gemeente een fraai zakmes aan. Het bleef daarna nog heel lang gezellig in Acropolis, waar heerlijke hapjes gemaakt van biologische producten uit de streek de drankjes begeleidden. Restaurant Den Uiver in Megen was verantwoordelijk voor de hapjes.

Dick Roza

Sharon Dijksma bezocht de Stelt

Op uitnodiging van de provincie Noord-Brabant en de Brabantse manifestpartners natuur, bracht staatssecretaris Sharon Dijksma op maandagmiddag 6 oktober een informeel werkbezoek aan Zorgklooster 't Zicht in Oss en de leerwerkplaats van Staatsbosbeheer in Nistelrode. Landschapsbeheer mocht die middag óók een graantje meepikken van Sharons aandacht!

Nieuw natuurbeleid

Het werkbezoek stond in het teken van nieuw natuurbeleid, waarin zorg voor de natuur samengaat met lokale initiatieven op het gebied van economie, gezondheid en leefbaarheid. Zorggemeenschap 't Zicht en de leerwerkplaats behoren tot de zestien gebundelde Maashorstprojecten waaraan de provincie Noord-Brabant eerder dit jaar ruim 15 miljoen euro stimuleringssubsidie toekende. Het bezoek van de staatssecretaris begon in kloosterhuis 't Zicht aan de Benedictuslaan in de Stelt. In dat voormalige klooster van de Benedictessen is vanaf begin dit jaar een zorggemeenschap voor wonen en werken gehuisvest. Inmiddels biedt 't Zicht opvang aan 25 mensen met een autistische aandoening, van wie 20 er ook wonen. Het zorgklooster dat een initiatief is van André van de Veerdonk en Tanja Verstappen, heeft 17 mensen in dienst en werkt nauw samen met enkele scholen. Het is een plek voor mensen die behoefte hebben aan rust, structuur, bescherming en veiligheid! De staatssecretaris werd welkom geheten door Yolanda van de Meulen, directeur Natuur en Milieu van de Provincie. Ze accentueerde de bijzondere manier van samenwerken tussen veel organisaties in Noord-Brabant als het om de natuur gaat. Nadat Sharon een rondleiding had gehad door het kloosterhuis en met de directie, het personeel en enkele bewoners had gesproken, mochten in de tuin van het klooster onze projectleider Henk Smouter en

wethouder Hendrik Hoeksema de staatssecretaris een toelichting geven op de projecten van Landerij VanTosse. Ze legden de betekenis uit van "3x slow", t.w. slow-motion, slow-food en slow-care. Slow-motion staat voor onthaasten, tot rust komen en te voet en met de fiets genieten van het landschap. Slow-food duidt op de zorgvuldige en uitgebreide aandacht voor het voedsel en de biologische wijze van voedsel verbouwen. En slow-care staat voor de groene dagbesteding die in en vanuit Landerij VanTosse wordt georganiseerd. Alles dus geheel passend in het teken van het nieuwe natuurbeleid! Op bijgaande foto ziet u Henk en Hendrik, samen met André en Tanja van kloosterhuis 't Zicht.

Na het bezoek aan de Stelt nam Sharon Dijksma ook nog een kijkje bij de leerwerkplaats van Staatsbosbeheer in de bossen bij Nistelrode, waar 75 moeilijk een zeer moeilijk lerende kinderen ervaring opdoen met snoeien en houtbewerking.

Dick Roza

Blessen: wat, hoe en waarom...

Iedereen is het bij een boswandeling wel eens opgevallen: bepaalde bomen zijn gemerkt met gekleurde stippen, cirkels of kruisen. Dat heeft iets te maken met uitdunnen, of zo. Maar hoe zit dat nu eigenlijk? Wie kiest er welke boom om moet, en waarom?

Omdat ook wij bij Landschapsbeheer Oss regelmatig bossen uitdunnen, leek het nuttig daarover iets meer aan de weet te komen. Daarom kwam op 27 oktober Erik Hesselink, bosbeheerder in Noordoost Brabant, aan onze werkgroep leiders in een mini-cursus uitleggen hoe dat 'blessen' in zijn werk gaat.

Boomkeuze is belangrijk

Blessen is het markeren van een boom, vroeger met een kapmes (de boom werd dus verwond, geblesseerd als het ware), tegenwoordig met de spuitbus. Maar natuurlijk is niet het zetten van die stip of ander soort markering het probleem. Het punt is hoe je beslist op welke boom die markering komt te staan. Daarbij, zo legde Erik uit, kunnen (of moeten) vele factoren worden overwogen:

- Als twee of meer bomen gelijk op groeien, kun je ervoor kiezen één ervan te laten staan en de rest weg te halen. Die krijgen dan bijvoorbeeld een rode stip; de blijver, de z.g. 'toekomstboom', een blauwe. Dat kan de grootste zijn van het groepje, de mooiste, of simpelweg de middelste...

- Een dode boom, of een boom met dode takken, kan op den duur een risico gaan vormen, vooral als deze dicht bij een wandelpad staat. Hierbij is ook de vorm van de kruinen de wijze waarop de takken zijn ingeplant (mede bepalend voor de kans op inscheuren) van belang!

- Een bepaalde boom kan een karakteristieke soort zijn voor een gebied, of zeldzaam en waardevol in het algemeen, of gewoon op die speciale plek heel mooi, die moet dan blijven staan, en omliggende hinderlijke bomen worden dan verwijderd. Hierbij moet je soms ook nog de geschiktheid van de bodem (b.v. zand, of juist vochtiger grond) mede in beschouwing nemen!

- Als houtproductie je doel is, kies je er uiteraard voor om de mooie rechte bomen te laten doorgroeien en de kromme concurrenten weg te halen;

- Maar ook natuurwaarden zijn belangrijk: een dode boom kan zeer geschikt zijn voor spechten, en kan dus (indien wat verder van een pad verwijderd) juist goed blijven staan; een boom met een horst erin moet niet geïsoleerd komen te staan; rond een dassenburcht of mierennest mag sowieso niet teveel activiteit plaatsvinden.

Kortom, ook hier spelen vele overwegingen (of zelfs wettelijke beschermingsregels) een rol.

Wat wil de beheerder en de gebruiker

Uiteindelijk is van doorslaggevend belang wat de beheerder op de lange termijn met het perceel bos, de houtwal etc. wil. Voor houtproductie zal de keuze dus anders uitvallen dan wanneer het hoofddoel 'natuurwaarde' is. Bij 'recreatie' kan de nadruk weer anders liggen en het beleid kan ook nog zijn dat bestrijding van exoten (zoals de Amerikaanse eik/vogelkers) prioriteit krijgt. Wil je de nadruk leggen op een 'laanefect', dan zal dát bepalend zijn. Enzo voort, ad infinitum....

Zonder duidelijke omljnd plan van tevoren zal ook het resultaat nooit helemaal bevredigend kunnen zijn!

En natuurlijk is het ook nog zo dat de 'gebruiker' met andere ogen kijkt dan de beheerder. Dan is het wel eens slikken als net die éne mooie boom verdwijnt omdat op dat punt (blijkbaar) een andere overweging de doorslag heeft gegeven. En: de weggehaalde boom valt direct op, maar het daardoor veel mooiere en vollere uitgroeien van zijn buurman zie je soms pas na vele jaren!

Bedenk tenslotte: uitdunnen is een onvermijdelijk, natuurlijk proces. Op een oppervlakte waar honderden jonge boompjes kunnen staan is een eeuw later plaats voor nog maar één woudreus, en de rest heeft moeten wijken.

Praktische- en leerzame dag

De cursusdag werd, na de theorie 's ochtends, vervolgd met een aantal praktische opdrachten: gewoon zelf in het bos rondkijken en beslissen welke boom zou moeten blijven en welke niet en met welke achterliggende gedachte! De daaropvolgende discussie bij het vergelijken van de 'oplossingen' was zeer verhelderend. Nogmaals werd duidelijk dat het in ieder geval cruciaal is van tevoren besluiten te hebben wat je einddoel met het bos is. En zelfs dan zullen ook twee ervaren blessers ongetwijfeld niet met een identieke keus eindigen!

Uiteindelijk was het een waardevolle en leerzame dag, waardoor de deelnemers voortaan zeker met andere ogen naar een bos hebben leren kijken!

Hans Hamersma

Natuurontwikkeling volgens ARK

ARK Natuurontwikkeling* heeft in november 2013 opdracht en subsidie gekregen van de provincie Noord-Brabant en de gemeenten Uden, Oss, Landerd en Bernheze om, met steun van de Stuurgroep Maashorst, 180 hectare landbouwgronden in de kern van De Maashorst binnen vijf jaar te verwerven en daarna om te vormen tot natuur. Ook gaat ARK 58 hectare reeds verworven landbouwgrond inrichten.

Lezing over gedachtengoed ARK

De komende jaren zijn er dus in de Maashorst veel ontwikkelingen te verwachten als die 180 hectare landbouwgrond zullen worden ingericht als natuur. Het huidige begrazingsgebied kan daardoor groter worden, met andere soorten dieren die er gaan grazen en die zorgen voor een gezonde en afwisselende natuur. In de overige natuur zullen maatregelen genomen worden om de kwaliteit te verbeteren. Hierbij wordt ook rekening gehouden met recreatie en dergelijke. ARK werkt daarbij samen met Staatsbosbeheer, de vier gemeenten en andere betrokken organisaties. ARK kiest voor robuuste natuur en alles zo natuurlijk mogelijk. Om alle betrokken partijen in het natuurontwikkelingsproject Maashorst, zoals de Maashorstboeren, recreatieondernemers, VVV en natuurorganisaties zoals IVN en Landschapsbeheer Oss, kennis te laten maken met het ARK-gedachtengoed en om elkaars kennis te delen, organiseerde ARK op woensdag 1 oktober een lezing in de Groenhoeve in Uden. Aansluitend werd de zaterdag daarna, op 4 oktober, een excursie gehouden in het Maashorstgebied voor de deelnemers aan de lezing. Het is de bedoeling van ARK om gedurende de looptijd van het project elk jaar een lezing met eventueel een excursie te organiseren. Het accent van de lezing, die werd gehouden door Elma Duijndam van ARK en die door zo'n 45 afgevaardigden van de uitgenodigde doelgroepen werd bijgewoond, lag op het onderwerp "Groen". In het kader van dat thema kwamen de natuurlijke processen, de belangrijkste ecologische schakels, de natuurlijke begrazing, "dood doet leven" en grote roofdieren aan bod. Maar óók het aankoop- en migratiebeleid, waarin de boeren gevraagd wordt om vrijwillig te verkassen, de ecosysteemdiensten, het beheer, het ecotoerisme, de werkgelegenheid, een aantrekkelijke woonomgeving en het welzijn van mensen door natuurbeleving werden belicht. Tijdens de avond, die begeleid werd door Anke Diehlissen van ARK als programmaleider, was er alle gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen.

Grote grazers in beeld

De meeste vragen van de aanwezigen gingen over de grote grazers in het gebied, bijvoorbeeld hoe je het beste met de dieren om kunt gaan. Er werd ook gevraagd of het ook zonder grazers kan. Maar ARK heeft juist de opdracht om voor een begrazingsseenheid te zorgen in de Maashorst en het gebied is daar volgens ARK groot genoeg voor. Er wordt geselecteerd en er wordt onderzocht hoe de verhoudingen mens en dier het beste zijn. ARK gaat daarover veel met de omgeving communiceren, middels voorlichting en excursie. Er werd ook gevraagd: "Is het gebied nog wel veilig voor kinderen met die grote grazers en hoe moet je omgaan met dode dieren?" Volgens Elma Duijndam moet je bang zijn voor een teek dan voor een grazer en is het goed om dode dieren in de natuur te laten liggen. Dat bevestigde ze aan de hand van voorbeelden uit andere delen van het land. Ze gaf de tip om eens te kijken naar de website www.dooddoetleven.nl, waar gepleit wordt om dode

dieren in de natuur te laten liggen als voedsel voor aaseters. Iets meer dan de helft van het aantal aanwezigen van de lezingavond ging de zaterdag daarna mee met een excursie o.l.v. Elma in het natuurgebied. Elma gaf daar o.a. uitleg hoe je naar begrazing kunt kijken. Wat zie je aan een kudde die langs loopt, wat voor structuur zit er in de kudde? Heeft er een dier de leiding, hebben ze je gezien? Aan de hand van tekeningen van ARK die het gedrag van runderen en paarden in beeld brengt, kon men de kudde Schotse Hooglanders en Konikpaarden, die toevallig passeerden, beter bekijken. De kaarten die gebruikt zijn bij de excursie zijn te vinden op www.ark.eu/zoekkaarten. Hier zijn ook andere mooie zoekkaarten te zien en te downloaden. De kaarten liggen óók bij het natuurcentrum in Slabroek.

Eerste aankoop gedaan

Aansluitend aan de eerste voorlichtingsronde van ARK was er op woensdag 22 oktober in camping de Maashorst in Schaijk nog een informatiebijeenkomst. Belangrijkste nieuws, dat Anke Diehlissen van ARK daar aan de circa 100 aanwezigen kon mededelen, was, dat de eerste aankoop van 7 hectare boerenland van de beoogde 180 hectare een feit was. Een zeer bescheiden begin van de aankoopronde, maar men hoopt toch dit jaar nog wel tot zo'n 20 hectare te komen, zo zei Anke. Verder kwamen die avond nog de eventuele inzet van wisenten in de Maashorst aan de orde en mocht schapenhouder Wim Jans, van JAZO Begrazingen, uit Zeeland, zijn plan voor een landgoed, genaamd Nabbegat, nader toelichten. En in december wil camping de Maashorst een eerste formele planologische stap zetten naar modernisering van haar park. Meer info over ARK: www.ark.eu/maashorst.

Dick Roza

*Ark Natuurontwikkeling zet zich in voor herstel van natuurprocessen in Nederland. Daarbij rekening houdend met economische en maatschappelijke belangen.

Keent omarmd door water

Op 18 januari 2015 houden Henk Swinkels, voorzitter van de Dorpsvereniging Keent en Toon van der Loop, in het infocentrum van Wim de Kleijn het door hen geschreven boek "Keent omarmd door water" ten doop.

Geschiedenis en natuur

In het boek, waarvan de aanzet werd gegeven bij het 25-jarig bestaan in 2013, en dat een historische terugblik geeft van de kleinste buurtschap van onze provincie, komen alle facetten van Keent uitgebreid aan bod. Zoals de periode vóór de Maaskanalise, toen Keent nog bij Gelderland behoorde, de jarenlange strijd van de inwoners tegen hoog water, de evacuatie, de buurtschap als sociale en culturele eenheid, het werken en wonen in Keent en de recente natuurontwikkeling. Het boek, waaraan een dvd-rom is toegevoegd waarop veel foto's, video's en krantenknipsels over Keent te vinden zijn, kost in de voorverkoop (tot 1 januari) €17,50 en daarna €22,50. Het telt 120 pagina's full colour en het is een eenmalige uitgave met een beperkte oplage. Het is te bestellen op de website

www.keent.eu. Na verschijnen is het te koop bij warenhuis Ad van den Oever in Herpen en bij van Tilburg Mode in Ravenstein. Dick Roza

Rijswerkers in Osse griend

Een griend is een bos, meestal op een moerasachtige ondergrond, met als belangrijkste vegetatie wilgenpollen, waaruit takken groeien, die voor veel doeleinden gebruikt worden, o.a. voor beschoeiingswerk. Van oorsprong zijn grienden spontaan ontstaan en men vond ze voornamelijk in de rivierengebieden van Zuid-Holland en Brabant en met name in de Biesbosch. Maar later ontstonden er ook machinaal aangelegde plantages op braakliggend bouwland, die eveneens machinaal geoogst werden.

Willy van der Heijden

Kettingzaagje in de plaats van hiep

Maar wist u dat óók Oss een echte griend rijk is? Die bevindt zich tussen de Hertogswetering en de Meerdijk, ter hoogte van de Oijenseweg en is zo'n 1 tot 1,5 hectare groot. Die griend is naar alle waarschijnlijkheid in het begin van de jaren tachtig aangeplant, tegelijk met de wilgen op de Meerdijk en de zogenaamde "Maasheggen" nabij de Oijenseweg. Diegenen die wel eens de fraaie, blauw gemarkeerde, wandelroute vanaf het oude zwembad langs de wetering hebben gemaakt, weten hoe majestueus je daar door een dichte tunnel van wilgenstobben loopt. Dat is echter voorlopig niet meer mogelijk, want alle ruim 3.000 wilgenpollen zijn begin november gekapt en inmiddels afgevoerd. En het duurt zo'n drie jaar voordat het

griendbos weer is aangegroeid. Verantwoordelijk voor de kap was Willy van der Heijden uit Vught, een zeventigjarige gepensioneerde rijswerker, met een 40-jarige ervaring in het rijswerk, die, samen met zijn medewerkers Mimoun en Thomas, in enkele weken de stobben kapt, in bossen bonden en afvoerden. Willy doet dat rijswerk langs de wetering al zo'n 12 jaar. We namen een kijkje op het werk op een mooie zonnige herfstdag. Anders dan vroeger, toen de rijswerkers, zoals de wilgenkappers heten, een hakbijl of hiep gebruikten, werken Willy en zijn maten nu met een heel klein en zeer handzaam kettingzaagje. Dat wordt met de rechterhand bediend, terwijl de linker hand de wilgentak beet pakt, die snel snoeit en daarna op een hoop gooit.

Als zinkstuk naar de Rhône

Direct daarna bindt de metgezel de takken snel tot een bundel en stapelt die op voor afvoer. En zo werkt het drietal de gehele dag in razend tempo door, slechts onderbroken door een koffie- en lunchpauze. Maar ze keerden wél elke namiddag weer terug naar huis, terwijl de rijswerkers van vroeger weken achtereen van huis waren en overnachtten in eenvoudige onderkomens of zelf in kleine woonbootjes in hun werkgebied. Het arbeidsintensieve werken met de hand is door de komst van de grote wilgenplantenplantages enkele tientallen jaren geleden naar de achtergrond verdrongen. Het handmatig kappen wordt nu alleen nog maar gedaan in kleine grienden zoals in Oss, onder de noemer cultuurtechnisch onderhoud en om verloedering te voorkomen. De vraag naar wilgentakken is sinds 2010 weer verhoogd, omdat ze zich goed lenen voor het maken van biobrandstof. Maar de takken uit onze Osse griend zullen over enige tijd dienst gaan doen als afzinkstukken in de Franse rivier de Rhône. En daar kunnen we vol trots toch wel een goed glas wijn uit die mooie streek op drinken!

Dick Roza

Foto-inspiratieboek "Onder de Maas"

Maandag 24 november hebben burgemeester Wobine Buijs en wethouder Hendrik Hoeksema uit handen van Hugo Linskens, voorzitter van Stichting "Culage" de eerste twee exemplaren ontvangen van het foto en inspiratieboek "Onder de Maas".

Oss positief op de kaart zetten

Aan het 120 pagina's tellende boek, dat een formaat heeft van 305 x 240 mm en dat als thema "voedsel" mee kreeg, is 1.5.jaar gewerkt. Het kwam tot stand op initiatief van Stichting Culage*. Op 1 april dit jaar mocht Hendrik Hoeksema er al een dummy van aan Wobine Buijs overhandigen en daarna is er nog heel hard aan gewerkt. Nu zijn er 4000 exemplaren van gedrukt, waarvan er al 3.000 verkocht zijn. Om het boek te kunnen realiseren, waren minimaal 1500 afnemers nodig. Ruim 100 particulieren, bedrijven en instellingen, waaronder ook Landschapsbeheer Oss traden toe tot de "Club van honderd" en doneerden een bedrag van €100. Ze ontvangen daarvoor een speciaal genummerde editie van het boek met daarin hun bedrijfsnaam vermeld. Het fraaie boek, waarvan de opbrengst gaat naar projecten op het snijvlak van gezonde voeding en kinderen, ligt nu in de winkel. Het is een boek met veel foto's waaronder ook luchtfoto's, die een link leggen tussen de stad, (biologische) landbouw, landschap en natuur, eetcultuur en gezondheid, cultuur- historie en duurzaamheid. "Oss heeft als stad heel veel te danken aan haar agrarische natuur en daar geeft dit boek een prachtig beeld van", aldus Hendrik Hoeksema. Het boek is gecompleteerd met informatie over de geschiedenis van Oss en bevat ook een aantal recepten met regionale producten. Topfotograaf en documentairemaker Rob de Wind en hobbyfotograaf Gert van der Flier, hadden de zware taak om een keuze uit het enorme aantal beschikbare foto's te maken. Ook leden van de fotoclub Focoss leverden veel beeldmateriaal aan. Het boek "Onder de Maas" kost €20. (DR)

Eten uit de berm

In oktober is een zeer informatief boek verschenen met als titel "Leckere spise, eigentijds lekker", dat geschreven werd door Jos van Straten. Daarin beschrijft ze een 16-tal vergeten bermgroenten, die bijzonder mooi geïllustreerd werden door de kunstenaar Ing Abbenhuis uit Oss.

Ook afbeeldingen om te smullen

Het boek telt 80 pagina's, waarin elke groente vier pagina's kreeg toegewezen en heeft als ondertitel "Groente uit de berm en de warmeshof". Het gaat, zoals de titel al aangaf, eeuwen terug in de tijd. Er komen heel wat tegenwoordig vrijwel onbekende bermgroentesoorten in voor, zoals hertshoornweegbree, zeevenkel, oerbiet, snijbiet, aardpeer, kardoer en bloedzuring. Bij elke groente zocht de auteur bestaande recepten uit de oude doos en geeft tips over de voedingswaarde en de gezondheidseffecten. Maar wat het boek ook zeer bijzonder maakt is dat het in het geheel geen foto's bevat, maar dat Ing Abbenhuis met de zogenaamde sumi-e schildertechniek in combinatie met de Chinese contourtechniek de 16 vergeten groentesoorten tot leven wekt. Het boek, dat als ISBN nr. 978-90-902853-6-8 heeft, kost €14,95. (DR, zie ook Brabants Dagblad van 22-10-2014)

Boek over Natuur en landschap Herpen verschenen

Zaterdag 22 november heeft Stichting "Herpen in woord en beeld", na vier jaar van voorbereiding, het schitterende en rijk geïllustreerde (foto)boek "Natuur en Landschap van Dorpsraadgebied Herpen in woord en beeld" gepresenteerd.

Eenmalige en unieke uitgave

Het 300 pagina's tellende en in gedrukte boek, ingebonden in een harde koft, geeft een goed overzicht van de verschillende landschapselementen en de veelzijdige natuur die het gebied rond Herpen rijk is. Al enkele jaren op rij hebben twee natuurfotografen Ton van Dreumel uit Wijchen en Ronny Timmermans uit Herpen, onder leiding van biologen en natuur- en gebiedskenners, als Jan van Berkel, Tonnie van Berkel, Rianne van der Heijden Pierre de Kleijn en een redactieteam, unieke opnames gemaakt gedurende alle seizoenen. Het natuurboek geeft een min of meer compleet beeld van het landschap. De diversiteit van deelgebieden zoals als bos, heide, Hertogswetering en Erfdijk, wordt op schitterende wijze fotografisch in beeld gebracht en is ondersteund met wetenswaardigheden. Het boek, dat €39,95 kost, werd éénmalig in een oplage van 750 exemplaren uitgegeven. Kijk voor meer informatie op de website: www.natuurboekherpen.nl (DR)

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHALJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Kort Nieuws

Uitslag enquête Natuurmonumenten

Maandag 24 november maakte Natuurmonumenten de uitslagen bekend van de "achterbanraadpleging" met als onderwerp "Natuurbeleving" die op 14 september jl. in de Loonse en Drunense Duinen van start ging.

Zeven actiepunten

Er deden in totaal zo'n 43.000 mensen aan de enquête mee. Daarvan was 75% lid van Natuurmonumenten. Uit de uitkomst blijkt dat de achterban van Natuurmonumenten graag van de natuur geniet, maar óók hecht aan de bescherming daarvan. Dat vraagt om zorgvuldige afwegingen die de organisatie samen met haar achterban moet maken. Voor 61% van de respondenten staat natuurbescherming voorop, daarna komt natuurbeleving. Ook is er veel draagvlak voor rustgebieden en (tijdelijke) afsluiting daarvan. Er kwamen dan ook zeven actiepunten naar voren waar de komende tijd optimale aandacht aan geschonken moet worden. Natuurlijke liefhebbers willen de natuur graag op hun eigen individuele wijze ervaren. Meer dan de helft noemt veel "rust" het belangrijkste motief om de natuur in te gaan. De overlast van loslopende honden, paarden en mountainbikers (verstoren van wild) is ook een belangrijk punt dat opgelost moet worden. Het grootste deel van de achterban beschouwt de boswachter als de ideale brugbouwer tussen uiteenlopende gebruikersgroepen van de natuur. Dit gaat op voor alle vormen van natuurbeleving. "Samen met de boswachter komen we er wel uit" was de leuze. Kijk voor de zeer uitvoerige uitslag van de enquête op: www.natuurmonumenten/praatmee. (DR)

Auto's Land- schapsbeheer Oss kregen facelift

De twee bestelwagens van landschapsbeheer Oss kregen eind oktober een facelift.

Ze werden opvallend bestickerd en zijn nu duidelijk herkenbaar in het straatbeeld. Ze waren voor de eerste keer voor de vrijwilligers te zien bij de Lange Del in Huisseling op 24 oktober.

Weer schoon- maakactie volgend voorjaar

Evenals dit jaar (weet u nog wel, in stromende regen?) zal Landschapsbeheer Oss óók volgend voorjaar weer haar opruimactie van zwerfvuil houden.

We doen dat weer onder de vleugels van NL Doet van het Oranjefonds. De datum is 20 maart. Noteer die dus vast in de agenda. Via onze wekelijkse werkbrieff van Tonnies van Hooff krijgt u t.z.t. nader bericht. (DR)

Lamers bakkers met sterren

De bakkers Lamers, aan de Schaepmanlaan 101 in Oss en aan 't Dorp 109 in Heesch, hebben in de landelijke wedstrijd "Bakkers met sterren" het maximale aantal sterren behaald.

Die sterren staan zowel voor de topkwaliteit van de producten, als voor de manier waarop de klant in de winkels geholpen wordt. Harm, Ilse, Lizzy en Bart Lamers en hun personeel die, zoals u weet ook brood van ons speltgraan bakken, zijn reusachtig trots op dit resultaat. (DR)

Vrijwilligers kregen minicursus bomen bleszen

Landschapsbeheer Oss besteedt ook veel zorg aan de opleiding van haar vrijwilligers tot "specialisten". Zo behaalden al een flink aantal van onze mensen het certificaat kettingzagen en zijn er nog enkele in opleiding. Ook volgden enkelen een opleiding BHV Bedrijfs- hulps- verlening). En tenslotte kregen onze vier werkgroep- leiders Hans Hamersma, Menno van der Most, Arnold van de Wetering en Martien Brouwer, samen met Theo van de Ven, Frans Hol en Henk Smouter op 27 oktober een minicursus bomen bleszen van Erik Hesselink van cursuscentrum "Groen" uit Arnhem. Hans Hamersma vertelt over die cursus op pag.-6. (DR)

Theo en Mia Ekstijn verhuisd

Theo Ekstijn, die vanaf oktober 2002 tot juli 2011 vrijwilliger was bij ons, en zijn vrouw Mia zijn recent verhuisd van Camphuysenstraat 13 in Oss naar Begijnenstraat 20 G in Oss. Hun telefoonnummer 646039 hebben ze meegenomen naar hun nieuwe home. (DR)

Pannenkoeken en kabouters

Natuurcentrum De Maashorst en De Pannenkoekenbakker Zeeland hebben een samenwerkingsovereenkomst getekend. Kabouters spelen bij beide organisaties een belangrijke rol. Bij De Pannenkoekenbakker wonen kabouters in het restaurant onder de grond. Bij het natuurcentrum kunnen jeugdige bezoekers de kabouters ontmoeten als ze het Kabouterpad bewandelen. Met een kabouterbon van het natuurcentrum kan men bij De Pannenkoekenbakker heel voordelig lekkere kabouterpannenkoeken eten!

Het kabouterpad van Natuurcentrum De Maashorst is wijd en zijd bekend bij kleuters en hun (groot-)ouders. Honderden keren per jaar worden de kabouterboekjes verhuurd waarmee kinderen leuke spelletjes kunnen doen bij de kabouters van het kabouterpad. Maar kabouters wonen niet altijd in het bos. In de vloer van het restaurant van De Pannenkoekenbakker in Zeeland is een kabouterwoning waar je naar binnen kunt gluren. Kabouters hebben er voor gezorgd, dat het natuurcentrum nu samenwerkt met De Pannenkoekenbakker. Deze ondersteunt het werk van het natuurcentrum. In het voorjaar van 2015 zal er een folder worden gepresenteerd met een mooie fiets- en wandelroute waarbij zowel De Pannenkoekenbakker als het natuurcentrum bezocht kunnen worden. Om de samenwerking extra onder de aandacht te brengen van de bezoekers is aan de balie van het natuurcentrum een bon verkrijgbaar, waarmee men bij inlevering bij De Pannenkoekenbakker echte kabouterpannenkoeken kan eten. Met de bon kan men tevens voor een vriendelijke prijs een Maashorstpannenkoek bestellen. Deze is gemaakt van producten die een belangrijke rol spelen in De Maashorst, zoals spelt.

www.natuurcentrumdemaashorst.nl

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltechnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

PlantenNu De Maashorst

Op vrijdag 14 november vond de eerste uitlevering plaats van het erfbeplantingsproject "PlantenNu De Maashorst" dat in het voorjaar van start is gegaan. Dit project wordt mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage vanuit Streekfonds de Maashorst.

Ruimte voor extra deelnemers

Het project, waaraan o.a. de gemeenten Oss en Uden deelnemen, biedt inwoners van De Maashorst de mogelijkheid om gesubsidieerd erfbeplanting aan te leggen. Denk hierbij aan bomen, hoogstam fruitbomen, (gemengde) hagen en houtsin-gels. Dertien inwoners van De Maashorst nemen deel aan de eerste ronde van het project. Bij deze deelnemers werd op 14 november de beplanting geleverd. Het gaat hierbij om ruim 5.000 stuks bos- en haagplantsoen, 54 laan- en leibomen en 47 hoogstam fruitbomen. In het voorjaar van 2015 vindt een nieuwe uitlevering van plantmateriaal plaats. Ook hier hebben zich al diverse mensen voor aangemeld. Er is nog ruimte voor extra deelnemers. Dus woont u in het buitengebied van De Maashorst en wilt u graag erfbeplanting aanplanten? Neem dan contact op met Koen van Hout van Projectbureau Orbis (06-22224146 of per mail). Aanmelden kan ook via de website. Voor deelname wordt een kleine eigen bijdrage gevraagd. (DR)

www.plantennu.nl
koen@projectbureauorbis.nl

Vlinders, vleurmuizen, dassen, uilen en sterren

In de nieuwsbrief van september stond een artikel over de "Nacht van de Nacht". Ook in Natuurcentrum de Maashorst in Nistelrode werd die nacht "gevierd".

Hieronder een verslagje dat Gonnie Versteeg, medewerker recreatie van dat centrum voor ons maakte.

Volgend jaar beslist herhaling

De 10e "Nacht van de Nacht" die op 25 oktober door het natuurcentrum De Maashorst in Nistelrode gehouden werd, was, met 124 bezoekers (volwassenen en kinderen), een groot succes. Behalve de nieuwe junior boswachter Tim Hogenbosch, waren er acht IVN natuurgidsen, die de bezoekers begeleidden op een mooie, spannende route in het donker. Daarbij waren zaklampen niet toegestaan. Ze ontmoetten er Cun Wijnen, specialist in nachtvinders, die met een wit laken met een lamp erachter "vlinderde", gevolgd door Willy Thijssen van de dassenwerkgroep Brabant. Hierna ging de groep het klaphek door, de begrazing in, waar men Antoinette van Wilgen van de vleermuiswerkgroep tegenkwam, gevolgd door Stijn van Gils van de vogelwacht Uden, met enkele opgezette uilen en met uilenweetjes. Tot besluit stond sterrenwacht Hailey met een kijker op de Karlingerweg, om naar de (helaas soms bewolkte) sterrenhemel te kijken. Het was wederom een gedie het natuurcentrum volgend jaar beslist moet herhalen. (GV)

Natuurcentrum
De Maashorst

Opnieuw record aantal vrijwilligers Natuurwerkdag

Zaterdag 1 november nam opnieuw een record aantal van 14.500 vrijwilligers deel aan de warmste nationale Natuurwerkdag ooit. De grootste vrijwilligersactie in het groen, ging in 2001 van start met slechts 1.150 personen op maar 80 locaties!!

Ook minister werkte mee

Landschapsbeheer Nederland organiseerde de Natuurwerkdag voor de veertiende keer, weer in medewerking, met de 12 Landschappen, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, het IVN, de KNNV, de ANWB, de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie en Scouting Nederland. De dag werd weer mogelijk gemaakt dankzij de Nationale PostcodeLoterij. Dankzij de inzet van vrijwilligers op 488 locaties, kreeg het Nederlandse Landschap een grote opknappbeurt. Steeds meer burgerinitiatieven deden dit jaar als locatie mee. Daarnaast waren door heel het land verscheidene Statenleden, burgemeesters en wethouders van de partij. Ook minister Jeroen Dijsselbloem van Financiën werkte mee in Gelderland. Samen met zo'n 70 andere vrijwilligers maakte hij vier grafheuvels en een heideveldje vrij van begroeiing. Verder werden op andere plaatsen in ons land poelen schoon gemaakt, wilgen geknot, fruitbomen gesnoeid, grienden afgezet en slangenhopen gemaakt. En in het hele land werd maar liefst in totaal 233 hectare heide van struiken ontdaan! Landschapsbeheer Oss was met het werk aan Natuurgebied de Rietgors één van de 52 locaties in onze provincie waar zo'n 1200 van de in totaal in 14.500 vrijwilligers werkten die dag. (DR)

Landschappen

Fiets- en voetveren voeren weer!

"Uiterwaarde" in Kerk-Avezaath (gemeente Tiel) exploiteert in het rivierengebied tussen Maas, Waal en Linge een 9-tal fiets- en voetveren. Tijdens de jaarlijkse vrijwilligersdag van "Uiterwaarde" op 30 oktober, werden weer de aantallen overzettingen van de pontjes in het afgelopen seizoen bekend gemaakt.

Goed weer, veel overzettingen!

Van de 9 fiets- en voetveren die "Uiterwaarde" exploiteert, bevinden zich er 3 in onze regio. Daarvan is het veer Batenburg-Demen, dat in 2007 voor het eerst voer, het meest gebruikte met in totaal 11.494 overzettingen. Dat waren er 1705 minder dan in het jaar ervoor. Op de tweede plaats kwam het veer Ravenstein-Niftrik, dat in 2011 voor het eerst het sop van de Maas koos, met 11.102 overzettingen, een winst van 387 met vorig jaar. Op de derde plaats eindigde het kleinste pontje, dat tussen Maasbommel en de Gouden Ham vaart en dat dan ook de toepasselijke naam "Pont(d)je Ham" kreeg. Dat pontje zette in 2014 3114 natuurminnaars over. Een terugval van 510 in vergelijking met vorig jaar. Alle veren tezamen vervoerden het afgelopen seizoen 92.317 personen. Een prima resultaat, zo vindt "Uiterwaarde." In 2015 zal getracht worden de 100.000 grens te doorbreken. Maar alle veren moeten het natuurlijk hebben van goed zomerweer en het is dus maar afwachten of we dat in de vakantieperiode ook zullen hebben! (DR)

uit@waarde

Ruimte voor recreatie

MAASPARK RECREATIE

- * Groepsaccommodaties (2 x 20 personen) volledig ingericht en geheel toegankelijk voor minder valide
- * Losse kamer verhuur
- * Sfeervol cafe met buitenterras
- * Vergader- en conferentieruimte
- * Verzorging van onblijt, lunch en diner
- * Organisatie van activiteiten en workshops
- * Een rustige, groene kindvriendelijke omgeving en camping.

Kijk voor meer informatie op onze site: LAURENSHOEVE.NL Of bel: 0486 412166

Poelstraat 3 5371KJ Dieden Tel: 0486 412166 Fax: 0486 41 53 26 E-mail: laurenshoeve@home.nl

Ossermeer kreeg facelift

In een verslag over onze werkzaamheden in het afgelopen kwartaal noemen we allereerst de projecten de Velmer in Maren Kessel en de Lange Del in Huisseling. Die kregen beide in drie achtereenvolgende werkdagen een grote opknappbeurt. Maar met kop en schouders steekt dit keer toch het project Ossermeer/Meerdijk er uit!

Sloten geschoond, brugjes geplaatst

Eerst werden daar op 12 november de zijwaartse uitlopers van de ruim 300 knotwilgen langs de Meerdijk gesnoeid en werd een zeer drassig deel van het wandelpad langs de Hertogswetering naar een drogere plek verplaatst. Vervolgens werden op 21 november langs het fietspad aan de westzijde van de Macharensesweg de struiken gerooid en werd een begin gemaakt met de aanleg van een doorsteek tussen de Hertogswetering en de Meerdijk door het kappen van bomen en struiken. Het karwei bij de Meerdijk/Ossermeer werd door onze vrijwilligers afge maakt op 28 november. Er werden o.l.v. onze timmerman Gerrit van der Heijden een tweetal bruggetjes aangelegd over de twee nieuw gegraven sloten en langs de uitgediepte sloot werd een nieuw wandelpad aangelegd, dat op het bestaande pad aansluit. Ook werden het wandelpad en het struinpand langs Meerdijk en de wetering opnieuw gemarkeerd met blauwe routepalen en werden nog wat wilgen geknot langs de Macharensesweg. Tenslotte werd langs de Hertogswetering ter hoogte van de voormalige "Oijense Hut" de beplanting verwijderd. Het hele gebied ziet er nu weer spic en span uit, alleen moeten er nog

veel bomen langs de beide voormalige zwembaden worden gerooid om meer licht in het gebied te krijgen. (DR)

Fietspaden Rondje Maashorst verbreed

Op geen enkele andere manier kun je de Maashorst zo goed helemaal verkennen als per fiets. Drie bestaande fietspaden in de zuidwestrand van het gebied, die onderdeel uitmaken van het "rondje Maashorst" zijn recent verbreed om het fietsen er nog aantrekkelijker te maken.

Passeren nu veel gemakkelijker

Het betreft het fietspad de Bosweg van Zeeland naar Uden, de fietspaden over de Slabroekse Heide en de Slabroekseweg van Slabroek naar het noorden, met een totale lengte van 5 kilometer. De verbreding van de fietspaden was het gevolg van het bezoekersonderzoek, dat gehouden werd onder recreanten. Daaruit bleek dat fietsers de fietspaden vaak veel te smal vonden. De smalste paden van het rondje waren 1,40 meter breed, terwijl de gewenste breedte voor een comfortabel, tweezijdig fietspad 2,25 meter bedraagt. Op die smalle paden van 1,40 meter die tweezijdig met knooppunten bewegwijzerd zijn, was het al lastig om met twee personen naast elkaar te rijden. Laat staan dat je comfortabel een tegenligger kon passeren. Zeker ook nu er steeds meer gebruik wordt gemaakt van elektrische fietsen en scootmobielen, kwam ook de verkeersveiligheid in het geding bij het passeren. Aan die nare situaties is dus met de verbreding gelukkig een einde gekomen! (DR)

Nieuwe app: Huisje, boompje, beter

Op 9 oktober heeft atelier GROENBLAUW, in samenwerking met verschillende partijen, waaronder waterschap Aa en Maas, gemeenten, de STOWA en het Ministerie van Infrastructuur en milieu, de app.: "Huisje, boompje, beter" gelanceerd.

Samenwerking met verkooppunten

De gratis app, voor zowel iOS- als Android-smartphones, inspireert en stimuleert burgers om duurzaam te gaan leven. Hierdoor wordt een klimaatbestendige omgeving (met name in een stedelijke omgeving) gecreëerd zonder in te leveren op het wooncomfort. Deze app helpt gebruikers hun huis en tuin klimaatbestendig te maken en geeft hen de gelegenheid om gemakkelijker hun eco-score met anderen te vergelijken. Bij elke voorgestelde actie geeft de app informatie over de kosten, de moeilijkheidsgraad, de benodigdheden en wat de effecten zijn. De app is beschikbaar in de App Store en Google Play. Er wordt gedacht aan samenwerking met verkooppunten, zodat de gebruiker in de toekomst ook korting op de (soms) benodigde artikelen kunnen ontvangen. (DR)

www.huisjebeempjebeter.nl

Oss en de bij

Omdat de situatie van de bijen in ons land nogal zorgelijk is en omdat dit nuttige insect, dat zo'n belangrijk onderdeel vormt in onze voedselketen, een handje te helpen, heeft de gemeente Oss een bedrag beschikbaar van 200.000 Euro om het de bij een beetje naar de zin te maken.

De Stelt als voorbeeld

Volgend voorjaar gaat de gemeente, vooral langs singels en op de rand van stad en platteland, bloemenmengsels inzaaien en bloeiende vaste struiken, zoals de vlinderstruik bijvoorbeeld, planten. Een aantal jaren geleden zijn door Landschapsbeheer Oss in de Stelt al bloemrijke randen ingezaaid langs onze graanakkers en kwam er óók een speciale bijenweide in het gebied. Die acties zijn zeer succesvol gebleken en vonden allerwegen waardering bij de bezoekers aan het gebied. Het onderhoud aan het toekomstige nieuwe groen van de gemeente, dat niet alleen effectief is, maar óók fraai is om te zien, zal minimaal zijn. De bloemenranden "bedruipen" zichzelf wel en de vaste planten kunnen zo dicht op elkaar geplant worden, dat schoffelen bijna niet nodig zal zijn! De gemeente hoopt natuurlijk dat ook de bezitters van tuinen in onze stad zullen meewerken aan de verwennerij van de bij, door óók in hun eigen tuin meer bloeiende planten en bloemen te plaatsen. (DR)

Houtverkoop Tolstraat

<u>Gemeen</u> d hout	
Niet verzaagd, niet gekloofd, niet gesorteerd	€40/m ³
<u>Eiken</u>	
Niet verzaagd, niet gekloofd, niet gesorteerd	€45/m ³
<u>Gemeen</u> d hout	
Verzaagd, gekloofd, los gestort	€50/m ³
<u>Eiken</u>	
Verzaagd, gekloofd, los gestort	€55/m ³
<u>Gemeen</u> d hout	
Verzaagd, gekloofd, gestapeld	€80/m ³
<u>Eiken</u>	
Verzaagd, gekloofd, gestapeld	€90/m ³

Het hout is af te halen op dinsdagmorgen tussen 9.30-12.00 uur op onze Landschapswerf, Tolstraat 3, Oss.

Muizenfamilie in Gerard's laars

Ik ga, zoals al enkele keren eerder na het overlijden van Gerard Smits, op bezoek bij zijn vrouw Diny voor een praatje bij een kop koffie. Ze had me gevraagd om Gerard's werkjack te komen halen, opdat het aan een nieuwe vrijwilliger kan worden gegeven. Ik loop de tuin in en passeer de plek waar Gerard op 19 juni zijn fatale val van het dak van zijn huis maakte. Ik verman me, want die herinnering doet pijn. Ik denk aan de dag vóór die val, toen we samen werkten tijdens de werkdag aan de Meerdijk. En aan de keer dat ik met Diny aan zijn ziekenhuisbed zat in Nijmegen, waar hij een maand in coma lag! En nu zit ik met Diny aan de grote tafel in de achterkamer, terwijl Gerard vanaf een foto op de schoorsteen toekijkt. En we halen herinneringen op aan die eigenzinnige en eigenwijze man, die op zo'n aparte manier in het leven stond. De eenvoudige achterkamer, die jarenlang het domein van Gerard was en waar ik in de 15 jaar dat ik hem kende, zo vaak aan dezelfde tafel zat, is nu ontruimd. Ik zit op zijn stoel en kijk naar de muur, waar die enorme boekenkast stond met de honderden boeken en dagboeken en waaruit Gerard blindelings een exemplaar pakte dat ik mocht lenen. De kast is nu afgebroken en de boeken zijn met talloze anderen uit nóg twee kasten naar de universiteit in Leiden gebracht. Evenals de vele honderden bijzondere en waardevolle archeologische voorwerpen die Gerard in ruim 50 jaar langs de Maas en in en rond Oss in de bodem vond. Al die voorwerpen bewaarde hij in zijn eigen kleine keldermuseumpje, waar hij slechts weinigen toe liet. Ze werden heel voorzichtig door mensen uit Leiden in dozen verpakt. Op de universiteit wordt alles nauwkeurig bestudeerd en gedocumenteerd en wat onbruikbaar is voor expositie, komt weer terug. Het hele huis staat bij mijn bezoek nog vol met dozen. Maar die bevatten geen spullen van Gerard, maar van Diny. Want die heeft, als u dit leest, het oude huis aan de Katwijkstraat verlaten. Het was te oud, te koud en te vol met herinneringen. Diny woont, wát een toeval, nu in een flat "Terra" (aarde) geheten aan de Schaepmanlaan, bijna op dezelfde plaats waar ze samen met Gerard hun eerste woning betrok! Ze vertelt nog over de grote wens van Gerard om al zijn archeologische vondsten nog eens in een eigen museumpje te kunnen exposeren. Maar ondanks enkele tentoonstellingen van een deel van de vondsten in het museum Jan Cunen en in de bibliotheek en een heel mooie locatie die Gerard zelf aandroeg, was er bij de gemeente onvoldoende draagvlak om dat te realiseren. Gerard kennende, vergat hij dat gebrek aan medewerking nooit meer! En nu zijn we dus zijn mooie collectie helaas kwijt!! Als Diny me het jack van Gerard geeft, zegt ze: "Hij had het al heel lang, maar droeg het nooit met het werk. Het was voor aparte gelegenheden, vond hij". Voor sommigen van ons wel bekend, want een enkele keer kwam je hem er in de stad, vaak samen met Diny, wel eens in tegen. "Gerard was een heel aparte met kleding", zei Diny. Na zijn dood vond ze tal van truien, broeken, bodywarmers en jacks. Sommige tot de draad versleten en rijp voor de afvalbak, maar sommige waren nog nooit gedragen en droegen nog het prijskaartje. Zijn werklazzen droeg hij tot ze bijna geheel door waren. Maar tóch kregen die laarzen na Gerard's overlijden nog een nuttige herbestemming: een muizenfamilie had er met krantensnippers een heerlijk nestje ingebouwd. Maar die muizenfamilie heeft Diny tóch maar achter gelaten in haar oude huis!

Dick

Werkzaamheden Ossermeer

De laatste tijd hebben we heel wat uurtjes doorgebracht in het Ossermeer met voorbereidend werk voor de herinrichting van de watergangen in en rond het gebied. Met name rond de verlande watergang dwars door het gebied en de sloot langs de Meerdijk en Machareense weg is ruimte gemaakt om meer licht toe te laten zodat de blad-inval wordt verminderd en de oevervegetatie zich weer beter kan gaan ontwikkelen.

Slotenprofiel hersteld

Voor wie de situatie van pakweg 15 jaar geleden niet heeft gekend: vooral de sloot langs de Meerdijk was s' zomers prachtig om te zien met groepen Gele Lis, Zwanenbloem en Kalmoes. Helaas is deze vegetatie door ontbreken van adequaat onderhoud in de loop der jaren steeds achteruitgegaan door overgroeiing (verminderde lichttoevoer) en verlanding (door blad-inval). Wat uiteindelijk resulteerde in een stinkende blubbersloot.

Inmiddels zijn de sloten door de vakkundige inbreng van de Koornbeemd uitgebaggerd en is het slotenprofiel hersteld, waarbij als referentie diende een oude kaart van 1890, waarop de slotenstructuur al aanwezig was. Een duidelijk historisch slotenpatroon dus!

In de sloot door het gebied is nabij de uitloop naar het Ossermeer een stuw aangebracht, waardoor het water in het gebied kan worden gehouden. Hierdoor is de natuurdoelstelling van het gebied, een nat broekbos, gewaarborgd. Over de watergangen zijn op een paar plaatsen bruggen gelegd en kunnen wandelaars nu via de Meerdijk ook het gebied inlopen.

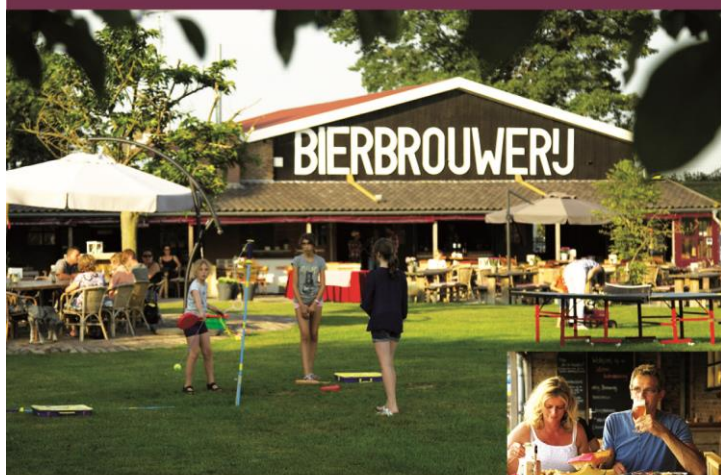
Henk Smouter

SINCE 1989

OIJENS BIER

Speciaalbierbrouwerij Oijen

LUNCH - DINER BIERPROEVERIJ ONTVANGST GROEPEN BBQ

SPECIAALBIERBROUWERIJ OIJEN EN BROUWER'S HAP & TAP

Oijense Bovendijk 61 - 5394 LA Oijen - Tel.: 0412-492217

info@speciaalbierbrouwerij.nl - www.speciaalbierbrouwerij.nl

Volg ons op Twitter en Facebook

RTL Ruijs TUINTECHNIEK

Beregeningsinstallaties
www.regenopafroep.nlRUIJS Tuintechniek
M 06-51286021Houtversnipperservice
www.houtversnipperservice.nl

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel,
Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Onze openingstijden:

ma	gesloten
di t/m vr	10:00 - 18:00
za	9:00 - 17:00

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss,
net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

www.ecopoll.nl

Bezoek het bijenteeltmuseum/imkerij en stap in de wereld van de honingbij. Tevens verkoop van honing en andere bijenproducten en imkermaterialen.

Voor rondleidingen, workshops & imkeropleidingen:

Imkerij Ecopoll, Leiweg 5c Geffen, 06-20431610

Openingstijden: vrijdag en zaterdag van
11.00 tot 16.00 uur of op afspraak

Bijenteeltmuseum - Imkerij

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2015

Januari

Zaterdag 3, vrijdag 9, woensdag 14, vrijdag 23
vrijdag-30

Februari

Zaterdag 7, vrijdag 13, woensdag 18, vrijdag 27

Maart

Zaterdag 7, vrijdag 13, woensdag 18, vrijdag 27

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Inlichtingen en aan- of afmeldingen

Inlichtingen en aan- of afmeldingen kunt u mailen naar werkgroep@landschapsbeheer-oss.nl of naar pr@landschapsbeheer-oss.nl. U kunt ook bellen naar 0412-642368.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen)

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur. Telefoon 0412-474322.

Maarten Stadhouders beheerder Tuinderij

Met ingang van december 2014 is Maarten Stadhouders de nieuwe beheerder van de Tuinderij

Tallose werkzaamheden

Maarten is al lang vrijwilliger bij ons maar is nu via het IBN bij ons als beheerder van de Tuinderij gedetacheerd voor 20 uur per week. Dit betekent dat de doelstelling van de Tuinderij, toegankelijkheid voor publiek, althans voor de doorde-weekse periode verzekerd is. Maarten verzorgt het algemeen beheer in en om het gebouw en voorkomende werkzaamheden in de tuin, ontvangt belangstellenden maar is daarnaast ook betrokken bij het beheer van de website, het fotoarchief en administratieve werkzaamheden.

Zijn aanwezigheid zorgt er ook voor dat we bijv. ook stagiaires die bij de Landerij VanTosse een stage opdracht vervullen een goede werkplek kunnen bieden. (DR)

Vrijwilligers-mutaties

De teller van nieuwe vrijwilligers draait maar door. Meldten we in onze vorige nieuwsbrief van september nog vijf nieuwe vrijwilligers, bij het afsluiten van deze nieuwsbrief op 1 december verwelkomen we maar liefst tien nieuwe mensen bij ons team in de afgelopen drie maanden.

De honderd overschreden

De eerste twee nieuwe vrijwilligers die zich aanmeldten op 2 oktober, waren Ada Braat (64) en Henk Buijks (65) uit Heesch. Zij werden gevolgd door Cor de Groot (64) uit Lith. Cor werkte voor het eerst met ons mee op 24 oktober op de Lange Del in Huisseling. De vierde en vijfde nieuwkomers waren Anne-Marie Bollen (64) uit Oss en Leo van Orsouw (64) uit Berghem, die hun debuut maakten op de nationale natuurwerkdag op 1 november in de Rietgors. Vervolgens verwelkomden we op 12 november bij het Ossermeer Sjaak van der Donk (61) en Jaap Wester (67) uit Oss. Nummer 8 en 9 werden Léontine Timmermans (67) en Herman Kok (65), beide uit Oss. Herman werkte voor de eerste keer mee op 21 november bij het Oude Zwembad. Op de valreep konden we nog de tiende vrijwilliger in deze nieuwelingen-sessie noteren, namelijk Matthijs van Rooij (58) uit Heesch. Naast deze tien nieuwe mensen moest er ook één afhaken, namelijk Wim van Valkenburg. Door het overlijden van zijn vrouw Gees, ruim een jaar geleden, verloor hij helaas motivatie om nog verder als vrijwilliger met ons mee te werken. Met deze trits van nieuwe mensen is het totaal aantal vrijwilligers de 100 gepasseerd. Het staat nu op 108. Wie de 100e was, valt helaas niet precies te zeggen, omdat er recent ook een hertelling van het aantal mensen plaatsvond. (DR)

